

Sygn. akt III U 536/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Anna Moskal

Protokolant: st. sekr. sądowy Stefania Wrzyszczyk

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2019 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **K. S. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek **K. S. (1)**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.**

z dnia 14 czerwca 2017 r. nr (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od wnioskodawcy K. S. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w R. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.-

Sygn. akt III U 536/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.06.2017r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po rozpoznaniu wniosku K. S. (1) z dnia 20.04.2017r., odmówił mu prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Jako podstawę prawną wskazał ustawę z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016r. poz.887 ze zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Uzasadniając wyjaśnił, że zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej w zw. z §4 w/w rozporządzenia Rady Ministrów, prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948 r., jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,

- nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999r. osiągnął okres składowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresu od 15.10.1993r. do 31.12.1998r., gdyż praca palacza, który obsługiwał piece służące do ogrzewania pomieszczeń, przygotowywania posiłków, a nie do wzbudzania procesów technologicznych nie jest wymieniona w Rozporządzeniu.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył K. S. (1) zaskarżając ją w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę decyzji, mający istotny wpływ na treść tejże decyzji, polegający na nieuzasadnionym przyjęciu, że nie wykazał spełnienia przesłanki uprawniającej do świadczenia emerytalnego, o której mowa w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie uwzględniono tu zatrudnienia na stanowisku: palacz c.o. w Jednostce Wojskowej Nr 2090 N.. Tymczasem obowiązki wykonywane przez K. S. (1) u tego i innych pracodawców mieszczą się w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz w wykazach wcześniejszych aktów wykonawczych, a także w wykazach wchodzących w skład aktów resortowych, m.in. zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr 48/MON z dnia 12 września 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych obrony narodowej.

Zarzucając powyższe wniosł o:

I. uwzględnienie do zatrudnienia w warunkach szczególnych, pracy wykonywanej w:

- 1) Jednostce Wojskowej Nr 2090 N. z/s w N., na stanowisku palacza c.o. (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 15.10.1993r. do dnia 31.12.1998r.),
- 2) (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (poprzedniku (...) SA z/s w T.), na stanowisku cieśla (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 22.11.1982r. do dnia 14.10.1993r.),
- 3) (...)3 Kierownictwo Zespołu (...) z/s w D., na stanowisku cieśla (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 30.1981r.- wejście w życie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4.05.1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia- do dnia 30.09.1982r.),
- 4) Zakładach (...) z/s w N., na stanowisku szlifierz-ostrzarz od 9.11.1977r. do 31.03.1980r.;

II. zmianę kwestionowanej decyzji ZUS poprzez przyznanie skarżącemu prawa do emerytury na zasadzie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Uzasadnił, że organ rentowy przyjął za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach: 10 lat 3 miesiące i 3 dni, przy czym z uzasadnienia kwestionowanej decyzji nie wynika, które okresy zatrudnienia zostały przez niego uwzględnione. Podniósł, że ZUS nie przyjął okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku palacz c.o. (w Jednostce Wojskowej Nr 2090 N.) uzasadniając, że rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie wymienia pracy przezeń wykonywanej. Łączny staż pracy w warunkach szczególnych określony przez organ rentowy wskazuje, że pominał on także inne okresy zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych. W ocenie skarżącego jego łączny okres zatrudnienia w warunkach szczególnych to w przybliżeniu 19 lat 3 miesiące. Powołał art. 184 ustawy z

dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. W ocenie odwołującego spełnił on przesłanki z powyższego artykułu, zgromadził minimalny okres zatrudnienia w warunkach szczególnych pracując w:

- 1) Jednostce Wojskowej Nr 2090 N. z/s w N., na stanowisku palacza c.o. (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 15.10.1993r. do dnia 31.12.1998r.- 5 lat 2 miesiące 16 dni),
- 2) (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (poprzedniku (...) SA z/s w T.), na stanowisku cieśla (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 22.11.1982r. do dnia 14.10.1993r.- 10 lat 10 miesięcy 22 dni),
- 3) (...)3 Kierownictwo Zespołu (...) z/s w D., na stanowisku cieśla (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 30.1981r.- wejście w życie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4.05.1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia- do dnia 30.09.1982r.- 9 miesięcy),
- 4) Zakłady (...) z/s w N., na stanowisku szlifierz-ostrzarz (okres podlegający zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych: od dnia 9.11.1977r. do dnia 31.03.1980r.- 2 lata 4 miesiące 22 dni);

Wskazał, że zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 6 kwietnia 2017r. był zatrudniony w Jednostce Wojskowej Nr 2090 N. z/s w N. na stanowisku palacz c.o. Prace wykonywane przez skarżącego na wskazanym stanowisku- polegające na paleniu, czyszczeniu, rusztowaniu i generalnej obsłudze pieca- wpisują się w zakres prac wymienionych odpowiednio w:

- dziale XIV poz. wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

- dziale XIV poz. 1 pkt 3 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 i 2 do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr 48/ MON z dnia 12 września 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej.

Zgodnie ze świadectwem pracy (...), wnioskodawca był zatrudniony w (...) SA na stanowisku cieśla. Prace wykonywane przez skarżącego na wskazanym stanowisku- prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach- wpisują się w zakres prac wymienionych odpowiednio w:

- dziale V poz. 5 wykazu prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia,

- dziale V poz. 1 pkt 3 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 15 października 1982r. odwołujący był zatrudniony w Zakładach (...) z/s w N. na stanowisku szlifierz-ostrzarz. Prace wykonywane przez skarżącego na wskazanym stanowisku- polegająca na obróbce szlifowania w metalu i przyrządach (narzędziach)- wpisują się w zakres prac wymienionych odpowiednio w:

- dziale I poz. 7 wykazu prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia.

Powołał m.in wyrok SN z dnia 15 grudnia 2011r. II UK 177/11 oraz wyrok SO w Tarnowie z dnia 8 listopada 2013r. IV U 1554/13.

Na rozprawie dnia 11.12.2017r. pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował odwołanie w ten sposób, iż podał, że aktualnie spornym okresem pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, który będzie wykazywał jest okres zatrudnienia w Jednostce Wojskowej w N. nr 2090 od 15.10.1993r. do 31.12.1998r.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2.08.2017r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Powołał przepisy ustawy emerytalnej jak w zaskarżonej decyzji.

Wskazał ponadto, że poza udokumentowanym okresem pracy w szczególnych warunkach w (...) S.A od 28.11.1982r. do 14.10.1993r. w wymiarze 10 lat 3 miesiące i 3 dni nie przyjął do okresów pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach okresu: od 15.10.1993r. do 31.12.1998r. z tytułu zatrudnienia w (...) Oddziale (...) w N. (5 lat 2 miesiące 17 dni). W świadectwie pracy w szczególnych warunkach powołano wykaz A dział XIV poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18.02.1983r. i zarządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 12.09.1983r. jednocześnie wskazując, iż w wymienionym okresie odwołujący wykonywał prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Z informacji przekazanej przez ten zakład pracy wynika, iż obsługiwał kotły wodne przeznaczone do ogrzewania pomieszczeń, podgrzewania wody oraz produkcji pary wykorzystywanej dla potrzeb procesów technologicznych. Para była przesyłana rurociągiem do kotłów warzelnych w kuchni żołnierskiej z przeznaczeniem na przygotowywanie posiłków. Praca wykonywana przez wnioskodawcę na stanowisku „palacza c.o.” nie może zostać zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych, ponieważ obsługiwane kotły w żadnej mierze nie odpowiadały parametrom kotłów typu przemysłowego. W sytuacji gdyby Sąd nie wykluczył, iż powyższe kotły mogłyby ewentualnie spełniać wymagane parametry, to w niniejszej sprawie stosownym byłoby dopuścić dowód z opinii biegłego z zakresu energetyki cieplnej, który na podstawie obowiązujących norm, przepisów oraz własnej szczególnej wiedzy dokonałby stosownych ustaleń. Odnośnie uwzględnienia do okresów pracy w szczególnych warunkach, okresów których domaga się odwołujący powołał §1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników... (Dz.U. NR 8, poz. 43 ze zm.) w zw. z art. 32 ust. 4 w/w ustawy oraz wskazał co powinno zawierać świadectwo pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca K. S. (1) urodził się dnia (...). Na dzień 1.01.1999 r. udowodnił ogólny staż pracy w wymiarze 26 lat 10 miesięcy i 15 dni, w tym 10 lat 3 miesiące i 3 dni pracy w szczególnych warunkach, od 28.11.1982r. do 14.10.1993 w (...) S.A.

Odwołujący w spornym okresie, tj. od 15.10.1993r. do 31.12.1998r. zatrudniony był w (...) Oddziale (...) w N. - Jednostka Wojskowa nr (...). Praca wnioskodawcy obejmowała obsługę kotłów węglowych: 4 kotłów grzewczych i dwóch kotłów parowych typu (...) 600. Kotły grzewcze wytwarzały ciepłą wodę służącą do ogrzania pomieszczeń mieszkalnych i służbowych Jednostki, zaś kotły parowe wytwarzały parę, która doprowadzana była do kotłów warzelnych w kuchni tej jednostki. Wszystkie w/w kotły zostały zamontowane w 1991r. i zostały zdjęte ze stanu dopiero w 2008r. Kotły wodne-grzewcze miały moc po 600 KW każdy, a parowe po 470 KW każdy. Kotły wodne-grzewcze miały następujące parametry: temperatura wody dopuszczalna (...), ciśnienie 2,5 bara, powierzchnia grzewcza 67m² i były przeznaczone do pracy w obiegu zamkniętym o ciśnieniu nieprzekraczającym 2,5bara.

Kotły parowe miały zaś następujące parametry: ciśnienie dopuszczalne 0,7 (...), powierzchnia ogrzewalna 46m², najwyższe dopuszczalne ciśnienie 1 bar, najwyższa dopuszczalna temperatura czynnika grzewczego (...).

Wnioskodawca jako palacz ręcznie wykonywał rusztowanie, czyszczenie płomieniówek, zasypywał kocioł węglem, obserwował parametry kotłów i dbał aby pracowały przy odpowiednich parametrach. Wszystkie te czynności wykonywał w ciągu dniówki roboczej przy kotłach parowych poza sezonem grzewczym w pełnym wymiarze czasu pracy. Kotły te nie były zautomatyzowane.

Kotły grzewcze były już zautomatyzowane. W sezonie grzewczym wnioskodawca pracował w kotłowni wraz z pomocnikiem, w związku z faktem, że do obsługi było już 6 kotłów. Do obowiązków pomocnika należało zasypywanie kotłów opalem, wnoszenie opału, czyszczenie kotłów. Wszystkie te czynności wykonywał również wnioskodawca. Łącznie obsługa kotłów zajmowała mu całą dniówkę robocza, który nadto sprawdzał parametry kotłów i dbał o zachowanie parametrów pracy niezautomatyzowanych kotłów parowych.

Za powyższy okres pracy otrzymał świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 06.04.2017r., w którym stwierdzono, że od 15.10.1993r. do 30.09.2002r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego wymienione w Wykazie A, Dział XIV, poz.1 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43) na stanowisku palacza c.o., wymienionym także w wykazie A, dziale XIV poz. 1 pkt 3 stanowiącego załącznik Nr 1 i 2 do Zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr 48/MON z dnia 12 września 1983r. Dz. Rozk. MON z 1983r. poz. 53 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej.

(Dowód: - akta rentowe wnioskodawcy: wniosek o emeryturę z dnia 20.04.2017r. (k.1-4), świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawione przez (...) S.A w T. (k.7), świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 06.04.2017r. wystawione przez (...) Oddział (...) w N. (k.8),

- akta kapitałowe wnioskodawcy: świadectwo pracy z dnia 1.04.1980r. (k.11), kopia książeczki wojskowej (k.4-6), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu 04.06.2003r. (k.7), świadectwo pracy z dnia 15.10.1982r. (k.9), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16.06.2003r. (k.10), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16.06.2003r. (k.11), świadectwo pracy z dnia 14.10.1993r. (k.12) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 13.08.2003r. (k.13), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16.06.2003r. (k.nn), załącznik nr 1 z dnia 13.08.2003r. (k.15), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 15.05.2003r. (k.16),

- akta osobowe wnioskodawcy dotyczące jego zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...), (... (...), (... (...), Zakładach (...)

- ewidencja eksploatacyjno-remontowa kotłowni i instalacji c.o. za miesiące XI-XII 2004 (k.171-172),

- zeznania świadków: J. T. i M. W.- zapis nagrania z dnia 11.12.2017r. i z dnia 06.06.2019r.

- zeznania świadków: Z. K. - zapis nagrania z dnia 05.12.2018r.

- zeznania wnioskodawcy K. S. (1)- zapis nagrania z dnia 30.12.2019r.)

Uprawnienie wnioskodawcy K. S. (1) do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy warunkach szczególnych należało rozpoznać pod kątem spełnienia przesłanek

z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), zwanej dalej ustawą. Stanowi on, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999r.) osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury

w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Okres składkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy wynosi dla mężczyzny 25 lat. Odnosnie natomiast przepisów dotychczasowych, które regulowały prawo do nabycia świadczenia emerytalnego przez mężczyznę w wieku niższym niż 65 lat, w związku z wykonywaniem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, te przepisy to przede wszystkim Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), zwane dalej Rozporządzeniem.

Zgodnie z § 3 i § 4 ust. 1 Rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet 60 lat dla mężczyzn
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2 pkt.1 Rozporządzenia).

Rozporządzenie zawiera wykaz prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Tym samym o tym czy praca wykonywana przez pracownika może być zaliczona do pracy w warunkach szczególnych decyduje fakt umieszczenia danego rodzaju pracy w tym wykazie. Nadto musi być to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie zaś z wykazem A Dział XIV „Prace różne” w/w Rozporządzenia do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego zalicza się prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego (poz. 1).

W przedmiotowej sprawie niesporne jest, że wnioskodawca K. S. (1) ukończył 60 rok życia, nie przystępował do OFE, a na dzień 1.01.1999r. udowodnił ogólny staż pracy w wymiarze 26 lat 10 miesięcy i 15 dni w tym 10 lat 3 miesiące i 3 dni pracy w szczególnych warunkach.

Spór dotyczy natomiast kwestii czy odwołujący w okresie od 15.10.1993r. do 31.12.1998r., będąc zatrudnionym w charakterze palacza w (...) Oddziale (...) w N. -Jednostka Wojskowa nr (...), pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, wykonując prace o których mowa w Dziale XIV poz. 1 zał. A do Rozporządzenia. Nie każda bowiem praca na stanowisku palacza jest pracą w szczególnych warunkach ale tylko i wyłącznie praca palacza nie zautomatyzowanego kotła parowego lub wodnego typu przemysłowego.

Wnioskodawca K. S. (1) słuchany w charakterze strony zeznał, że był zatrudniony jako palacz i wykonywał prace związane z obsługą kotłów węglowych. Kotłów parowych było dwa, a grzewczych cztery. Wszystkie kotły były typu (...) 600. Kotły parowe służyły do wytwarzania pary i ciepłej wody użytkowej. Parą były zasilane kotły w kuchni żołnierskiej. Poza obsługą kotłów nie wykonywał innych czynności. Podał, że w sezonie letnim na zmianie była jedna osoba, a w sezonie grzewczym dwie osoby. W sezonie grzewczym obsługiwał dodatkowo kotły wodne. Podał, że przy kotłach

parowych zajmował się dozowaniem utrzymania parametrów pracy, czyszczeniem, konserwacją, zasypywaniem kotła. Musiał utrzymywać na tych kotłach ciśnienie minimum 5 atmosfer. Kotły te nie były zautomatyzowane. Czynności te wykonywał w ciągu całej dniówki roboczej, innych prac nie wykonywał.

Do obowiązków pomocnika /drugiej osoby zatrudnionej w sezonie grzewczym/ należało czyszczenie kotłów, dowożenie opału, zasypywanie kotłów, wywożenie popiołu, rusztowanie, ogólnie pomoc palaczowi. Wskazał, że zarówno on jak i świadek T. byli palaczami. Przy kotłach grzewczych zasypywał je pomocnik, a czyścili je razem aby było szybciej.

Tylko wnioskodawca jako palacz uzupełniał straty w razie wycieku wody, czyścił płomieniówki, zajmował się też sporządzaniem zapisów w księgach odnośnie ilości spalonego materiału, temperatury zewnętrznej, parametrów pracy kotła. Zeznał, że kotły grzewcze były zautomatyzowane.

(zeznania wnioskodawcy - zapis nagrania z dnia 30.12.2019r.)

Świadek J. T. pracował z wnioskodawcą w Jednostce Wojskowej w N. w spornym okresie na stanowisku palacza, pomocnika. Zeznał, że odwołujący zatrudniony był jako palacz. Wskazał, że na zmianie było do obsługi pięć kotłów oraz szósty zapasowy. Cztery kotły służyły do ogrzewania pomieszczeń i jeden do wytwarzania pary technologicznej. Były to kotły o temperaturze pracy powyżej (...). Opalane były koksem i węglem. Do zadań palacza należało ręczne czyszczenie rusztu, płomieniówek, dowóz opału z zewnątrz do kotłów, zasypywanie kotła opalem. Nie było automatyki, wszystko robiono ręcznie. Na kotle pokazywana była temperatura wody, a ciśnienie już nie. Kocioł parowy wskazywał także ciśnienie, i wynosiło ono 1 bar. Podał, że wnioskodawca obsługą kotłów zajmował się w pełnym wymiarze. W okresie letnim w kotłowni zostawali tylko palacze, pomocnicy szli na urlop.

(zeznania świadka- zapis nagrania z dnia 11.12.2017r.)

Świadek M. W., który od 1992r. pracował w Jednostce Wojskowej w N. jako mistrz energetyki potwierdził rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego. Przyznał, że w kotłowni gdzie ten pracował były dwa kotły parowe i cztery kotły wodno-grzewcze na paliwo stałe. Te ostatnio służyły do ogrzewania obiektów na terenie koszar. Kotły parowe pracowały przy ciśnieniu 1 bara i służyły do wytwarzania pary do kotłów warzelnych w kuchni.

Świadek zeznał, że często bywał w kotłowni ponieważ nadzorował też piece. Widział, że wnioskodawca jako palacz dowoził opał taczkami zasypywał kocioł, czyścił go, dbał o zachowanie parametrów pracy, w tym temperatury kotła. Kotły c.o. pracowały w układzie zamkniętym, a parowe w otwartym.

(zeznania świadka- zapis nagrania z dnia 11.12.2017r.)

Świadek Z. K. prowadził remonty kotłów w latach 1991-2008r. w Jednostce Wojskowej w N.. Podał, że zna wnioskodawcę i był on zatrudniony na stanowisku palacza. Zeznał, że w latach 1993-1998 w kotłowni jednostki było sześć kotłów. Cztery kotły wodne (...) 600 służyły do ogrzewania obiektów, dwa kotły (...) 600 służyły do wytwarzania pary dla kotłów warzelnych w kuchni i do wytworzenia ciepłej wody użytkowej. Wszystkie kotły były na paliwo stałe. Świadek zeznał, że wszystkie kotły miały moc 600KW. Podał, że po wezwaniu do Sądu sporządził kserokopię książki „Ewidencji eksploatacyjno-remontowej urządzeń kotłowni i instalacji centralnego ogrzewania” sporządzonej za listopad i grudzień 2004, w której wpisane były parametry kotłów obsługiwanych w spornym okresie przez wnioskodawcę. Były to dokładnie te same kotły, które pracowały od 1991r. do 2008r. Ową kopię świadek złożył do akt jako załącznik do swoich zeznań. Podał, że kotły wodne c.o. pracowały w układzie zamkniętym zaś kotły parowe w układzie otwartym. Wnioskodawca zajmował się obsługą wszystkich kotłów. Kotły parowe pracowały przez cały rok, natomiast kotły wodne tylko w sezonie grzewczym. Na zmianie w kotłowni najpierw pracowały trzy osoby- palacz i dwóch pomocników. Później były redukcje i był tylko jeden palacz i jeden pomocnik. Zeznał, że do zakresu obowiązków palacza należało czyszczenie płomieniówek, czyszczenie rusztu, wywożenie żwiru - popiołu, utrzymywanie parametrów pracy kotła. Ciśnienie wytwarzane przez kotły parowe wynosiło 0,5 atmosfery. Na kotłach wodnych były zawory bezpieczeństwa, na kotłach parowych był syfon zalewany wodą.

(zeznania świadka- zapis nagrania z dnia 05.12.2018r.)

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków oraz wnioskodawcy słuchanego w charakterze strony w zakresie w jakim pokrywały się one z dowodami z dokumentów. Walorem wiarygodności Sąd obdarzył dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, gdyż zostały sporządzone we właściwej formie przez uprawnione osoby oraz nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Zeznania świadka P. K. nie miały żadnego znaczenia dla sprawy albowiem świadek ten rozpoczął pracę w Oddziale Gospodarczym Jednostki w miesiącu lutym 2018r.

Dla ustalenia czy K. S. (1) w okresie 1993r.-1998r., będąc zatrudnionym na stanowisku palacza kotłów wodnych i parowych wykonywał pracę, o której mowa w wykazie A Dział XIV poz. 1, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., poz. 43 ze zm.), tj. „prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego”, postanowieniem z dnia 25.01.2018r. dopuścił dowód z opinii biegłego d/s ciepłownictwa.

Biegły z zakresu (...) w opinii z dnia 18.04.2018r. podał, że obsługiwane przez wnioskodawcę kotły to cztery kotły wodne (...) 600 o mocy 600KW oraz dwa kotły parowe typu (...) 600 o mocy 470KW każdy. Odwołujący wykonywał typowe czynności obsługi kotłów: zasypywał je paliwem, usuwał żużel i wywoził go na składowiska, czyścił powierzchnię kotła.

Biegły wyjaśnił, że z informacji Delegatury Wojskowego Dozoru Technicznego w K. wynika, iż kotły parowe pracowały przy ciśnieniu 0,07 (...). Z karty katalogowej tych kotłów Fabryki (...) S.A. wynika, że kotły parowe pracowały przy najwyższym dopuszczalnym ciśnieniu 1 bara i najwyższej dopuszczalnej temperaturze (...) zaś kotły wodne były przeznaczone do pracy w układzie zamkniętym przy ciśnieniu nieprzekraczającym 2,5 bara i temperaturze wody do (...).

Zdaniem biegłego z zeznań świadków (W. i T.) oraz wnioskodawcy jak i kart katalogowych kotłów wynika, że powyższe kotły można uznać za kotły typu przemysłowego, biorąc pod uwagę ich parametry. Biegły nie sformułował jednak kategorycznie takiego stwierdzenia z uwagi na rozbieżności w zeznaniach świadków co do tego czy kotły wodne pracowały w układzie otwartym czy też zamkniętym. Kotły parowe zostały jednoznacznie określone na ciśnienie pracy w piśmie do Wojskowego Dozoru Technicznego w K.. Zdaniem biegłego jeśli potwierdzone by zostało, że kotły wodne pracowały w układzie zamkniętym to pracę wykonywaną wnioskodawcą przy obsłudze wszystkich kotłów można zakwalifikować zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Biegły wskazał, że odwołujący prace te wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: opinia biegłego z dnia 18.04.2018r., k.83-89)

Odpis opinii został doręczony stronom przed terminem rozprawy z określeniem 7-dniowego terminu do zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych i zastrzeżeń do tych opinii, pod rygorem pominięcia zgłoszonych w terminie późniejszym.

W wyznaczonym przez Sąd terminie zastrzeżenia do opinii złożył organ rentowy wnosząc o przeprowadzenie opinii uzupełniającej. Wskazał, że biegły w swoich wnioskach końcowych jednoznacznie nie potwierdził, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku palacza kotłów wodnych i parowych gdyż- jak podkreślił w sporządzonej opinii- pojawiają się rozbieżności w zeznaniach świadków w zakresie parametrów pracy w układzie otwartym lub zamkniętym. Jednoznacznie więc nie przesądził, że kotły obsługiwane przez K. S. (1) podlegają zaliczeniu do szczególnych warunków zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Podniósł, że jak wynika z dokumentacji zawartej w aktach sprawy: informacji przekazanej przez zakład pracy z dnia 02.06.2017r., obsługiwane kotły wodne przeznaczone były do ogrzewania pomieszczeń, podgrzewania wody oraz produkowały parę, która przesyłana była rurociągiem do kotłów warzelnych

w kuchni żołnierskiej z przeznaczeniem na przygotowywanie posiłków. Kotły o takim przeznaczeniu nie mogły więc spełniać wymogów określonych przepisem Rozporządzenia. W ocenie organu rentowego ważnym w sprawie jest ustalenie co rozumie się przez pojęcie „kotły typu przemysłowego”. Powołał się przy tym na stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy, Płac i Spraw socjalnych wyrażone w piśmie z dnia 14.11.1985r. znak: W- (...) - (...);/85 skierowanym do podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej.

Po złożeniu uzupełniających zeznań przez świadków T. i W. biegły J. S. wydał opinię uzupełniającą. W opinii uzupełniającej z dnia 08.08.2018r. stwierdził, że przedmiotowe kotły wodne typu (...) 600 w ilości czterech sztuk oraz parowe typu (...) 470 w ilości dwóch sztuk nie są kotłami typu przemysłowego lecz kotłami grzewczymi niskotemperaturowymi. Uzasadził, że ciśnienie pary podane szefa wojskowego Dozoru Technicznego jak i p. P. K. wynosiło 50 kPa (0,05 atm.). Z rozmowy telefonicznej przeprowadzonej w dniu 23 lipca 2018r. między szefem Wojskowego Dozoru Technicznego w K. a biegłym wynika, że kotły wodne i parowe zostały zdjęte z ewidencji w roku 2009 a w roku 2015 zlikwidowano całą dokumentację po dozorową. Zarówno kotły wodne jak i parowe nie były kotłami wysokoprężnymi. Były to typowe kotły grzewcze z paleniskiem przeznaczonym do wytwarzania pary lub podgrzewani wody ciepłem wywiązującym się w procesie spalania paliwa stałego, których moc nie przekracza 1MW, przy czym w kotłach wodnych temperatura wody na wylocie nie przekraczała (...), a w kotłach parowych ciśnienie pary nie przekraczało 70 kPa. Odnosząc się do zastrzeżeń organu rentowego zawartych w piśmie z dnia 14 maja 2018r. biegły wyjaśnił, że niektóre stwierdzenia zawarte w nim wynikają z normy PN-70H- (...) i są przytoczone przez niego. Pozostałe odnoszą się do rozróżnienia w nauce palaczy kotłów przemysłowych oraz techników energetycznych w przedmiocie nauki zawodu. Organ rentowy nie wspomina o innych kotłach parowych o wydajności od 100kg/h pary i ciśnieniu 3 bar dla specjalnych procesów technologicznych. W piśmie ZUS całkowicie pominął rodzinę kotłów wodnych wysokotemperaturowych i średniotemperaturowych z rusztem ruchomym i mocy od 0,5 do 25MW i większych stanowiących wyposażenie ciepłowni osiedlowych miejskich, których obsługujący to maszyniści kotła lub palacze kotłowi posiadający specjalne kwalifikacje. Kotły te są również zaliczane do grupy kotłów przemysłowych, które posiadają parametry techniczne jak podane w piśmie ZUS.

(dowód: opinia uzupełniająca z dnia 07.08.2018r., k.115-118)

Odpis opinii został doręczony stronom przed terminem rozprawy z określeniem 7-dniowego terminu do zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych i zastrzeżeń do tych opinii, pod rygorem pominięcia zgłoszonych w terminie późniejszym.

W wyznaczonym przez Sąd terminie zarzuty do opinii uzupełniającej złożył K. S. (1). Wskazał, że nie zgadza się on z przedmiotową opinią, gdyż nie było kotłów (...) 470 w ilości dwóch sztuk, a były (...) 600 w ilości dwóch sztuk/ parowe/, a w pierwszej opinii biegły przyjmuje, iż były nawet (...) 690 w ilości dwóch sztuk i podaje nawet numery fabryczne i o tych kotłach parowych (...) 600 lub 690 w ilości dwóch sztuk zeznawali świadkowie oraz wnioskodawca, a prze to wnioski końcowe opinii są niewłaściwe, z zaznaczeniem, iż kotły cztery sztuki (...) 600 / wodne/ rzeczywiście mogą nie być kotłami typu przemysłowego. Podnosząc powyższe wnioskodawca wniósł o uzupełnienie opinii przez biegłego lub powołanie innego biegłego.

Sąd postanowił dopuścić dowód z opinii innego biegłego d/s ciepłownictwa dla ustalenia czy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego w latach 1993-1998 wnioskodawca będąc zatrudnionym na stanowisku palacza kotłów wodnych i parowych wykonywał pracę jako palacz czy też rusztowy nie zautomatyzowanych kotłów parowych czy też wodnych typu przemysłowego, a jeśli tak to czy prace opisane przez wnioskodawcę oraz świadków dają podstawę do stwierdzenia, że tego rodzaju praca musiała być przez niego wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Biegły sądowy z zakresu ciepłownictwo-ogrzewnictwo-budownictwo o specjalności ocena energetyczna budynków i instalacji oraz rozliczenia kosztów ciepła i ciepłej wody M. G. (1) w opinii z dnia 22.03.2019r. stwierdził, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał prace ręczne nie zautomatyzowane przy obsłudze kotłów wodnych i parowych typu przemysłowego w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze.

Uzasadnił, że umowa o pracę z dnia 14 października 1993r. zawarta przez wnioskodawcę zawiera wpis, iż na stanowisku palacza centralnego ogrzewania będzie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Wraz z umową o pracę otrzymał on również „Zakres obowiązków” jednoznacznie dowodzący o pracy odwołującego w warunkach szczególnych. Wskazał, że w dziale B „teczki akt osobowych” wnioskodawcy jest w/w umowa o pracę. Zakres jego obowiązków obejmował eksploatację kotłów wodnych i parowych dużej mocy. Biegły stwierdził, że norma Nr (...) powołana przez ZUS nie zawiera definicji „kotła przemysłowego” natomiast zawiera definicję kotła grzewczego jako urządzenia z paleniskiem przeznaczonym do wytwarzania pary lub podgrzewania wody ciepłem wywiązującym się w procesie spalania paliwa, którego moc nie przekracza 1MW, a w kotłach wodnych temperatura wody na wylocie nie przekracza (...), zaś w kotłach parowych ciśnienie pary nie przekracza 70 kPa (ok. 0,7 atm.) Jeżeli parametry kotła przekraczają powyższe, to obsługa takiego kotła stanowi pracę przy wytwarzaniu energii cieplnej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń cieplnych, wymienioną w Dziale II wykaz A Rozporządzenia, tj. „ W energetyce”.

Z karty katalogowej kotła parowego typ (...) 600 wynika, że kotły te pracowały w instalacjach o najwyższym ciśnieniu 1 bara i najwyższej temperaturze (...).

Przywołane kotły są kotłami zabudowanymi w instalacje umożliwiające uzyskanie wyższych parametrów niż niskie.

Stwierdził, że zakres obowiązków wnioskodawcy na stanowisku palacza obejmował eksploatację kotłów wodnych i parowych dużej mocy, biorąc pod uwagę ich nie zautomatyzowaną ręczną obsługę.

O dużym obciążeniu i wysiłku przy obsłudze powołanych wyżej kotłów świadczy fakt, że na okres sezonu grzewczego zatrudniano dodatkowo pomocnika palacza. Zmienność obciążenia kotła przez instalacje odbiorcze zwłaszcza kotłów parowych wymagała szczególnej i ciągłej obserwacji parametrów prac kotłów. Palacz szczególnie obsługujący kotły parowe musi być stał w pobliżu kotłów. Z akt sprawy wynika, że ze względu na zakres i różnorodność zasilanych instalacji przez kotłownię konieczna była całoroczna i przez całą dobę praca kotłów szczególnie kotłów parowych. Kotły parowe zasilają instalację ciepłej wody pracującą całą dobę jak również kotły warzelne.

(dowód: opinia biegłego z dnia 22.03.2019r., k.192-195)

Odpis opinii został doręczony stronom przed terminem rozprawy z określeniem 7-dniowego terminu do zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych i zastrzeżeń do tych opinii, pod rygorem pominięcia zgłoszonych w terminie późniejszym.

W wyznaczonym przez Sąd terminie zastrzeżenia do opinii złożył organ rentowy. Uzasadnił, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż wnioskodawca obsługiwał cztery kotły wodne typu (...) 600 oraz dwa kotły parowe typu (...) 600. Kotły parowe są dopuszczone do pracy na instalacjach o maksymalnym ciśnieniu 1 bar i temperaturze (...). Kotły wodne natomiast są dopuszczone do pracy przy maksymalnej temperaturze (...) i ciśnieniu 2,5 bara. Temperatura w kotłach wodnych, które obsługiwał wnioskodawca, na wylocie nie przekraczała (...), a ciśnienie w kotłach parowych nie przekraczało 70 kPa. Podniósł, że odwołujące nie wykonywał więc pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A Dział XIV poz. 1 zał. do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r., tj. prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Wskazał, że biegły podaje niewłaściwą interpretację normy (...). Norma ta nie zawiera pojęcia kocioł przemysłowy, zawiera natomiast definicję pojęcia kocioł grzewczy. Pod pojęciem kotła typu przemysłowego rozumie się każdy kocioł nie będący kotłem mieszkaniowym, który może być wykorzystywany w przemyśle jako źródło ciepła dla potrzeb technologicznych oraz dla potrzeb grzewczych obiektów przemysłowych. Biegły podnosi, że do wykonywania pracy na stanowisku palacza konieczne są stosowne uprawnienia, które wnioskodawca posiadał. Fakt ten potwierdzają dokumenty zgromadzone w sprawie i jest on niesporny. Organ rentowy podniósł, że w sprawie biegły powinien ocenić prace, którą wnioskodawca rzeczywiście wykonywał, zgodnie ze zgromadzonym materiałem dowodowym, a nie prace, do której miał uprawnienia. Punktem wyjściowym w tej ocenie powinna być odpowiedź na pytanie, czy wnioskodawca, obsługiwał kotły typu przemysłowego. Zdaniem organu rentowego odpowiedź jest przecząca. Wskazał ponadto, że biegły z zakresu (...) w opinii głównej i uzupełniającej złożonych w niniejszej sprawie stwierdził, że kotły,

które obsługiwał wnioskodawca nie były kotłami typu przemysłowego. Były to kotły grzewcze służące do wytwarzania pary lub podgrzewania wody. Powołał przy tym wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2017r. I UK 498/15. Biorąc pod uwagę powyższe organ rentowy stwierdził, że biegły M. G. (2) podaje nieprawidłową definicję kotła typu przemysłowego. To sprawia, że jego opinia nie jest miarodajna i rzetelna. Organ rentowy wniósł o nieuwzględnienie tej opinii, z uwagi na błędy w definicji kotła typu przemysłowego oraz wnioski sprzeczne z treścią materiału dowodowego. Z ostrożności procesowej wniósł o dopuszczenie opinii kolejnego biegłego z dziedziny energetyki cieplnej.

Uwzględniając zarzuty organu rentowego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu BHP na okoliczności czy w spornym okresie, tj. w latach 1993-1998 wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych wymienioną w Wykazie A Dział XIV poz. 1, tj. prace niezautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych i wodnych typu przemysłowego z uwzględnieniem dotychczas wydanych opinii przez biegłych z zakresu ciepłownictwa i energetyki.

Biegły z zakresu BHP w opinii z dnia 13.11.2019r. stwierdził, że praca wnioskodawcy na stanowisku palacza c.o. w Jednostce Wojskowej w N. w latach 1993-1998 nie była pracą w warunkach szczególnych, gdyż wnioskodawca nie obsługiwał kotłów zaliczanych do kotłów typu przemysłowego. Uzasadnił, że zgadza się ze stanowiskiem biegłego z zakresu (...) - J. S., który uznał, że obsługiwane przez wnioskodawcę kotły wodne i parowe nie są kotłami przemysłowymi, natomiast nie zgadza się z opinią biegłego z zakresu ogrzewnictwa i ciepłownictwa M. G. (1), że pod pojęciem kotła typu przemysłowego rozumie się każdy kocioł nie będący „kotłem mieszkaniowym”, który może być wykorzystywany w przemyśle jako źródło ciepła dla potrzeb technologicznych oraz dla potrzeb grzewczych obiektów przemysłowych. Wskazał, że według tego biegłego obsługa kotła przez palacza jest pracą przy urządzeniu energetycznym, ale w przypadku kotłowni zakładowej kwalifikacja pracy palacza do pracy w warunkach szczególnych nie powinna się odbywać o pozycję „prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych” ujęte w wykazie A, dziale II „W energetyce” Rozporządzenia, a o dział XIV „Prace różne”, gdyż tam jest wprost takie stanowisko wymienione o dotyczy ono wszystkich gałęzi gospodarki, a nie tylko energetyki. Przy kwalifikowaniu danego kotła do kategorii kotła typu przemysłowego należy kierować się ustalonymi, m.in. w piśmiennictwie definicjami, np. w piśmie podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy, Płac i Spraw socjalnych z dnia 14 listopada 1985r. znak W- (...) - (...) /85 skierowanym do podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, w którym stwierdzono, że „zgodnie z Polską Normą-PN-70/H- (...), która określa pojęcie kotłów grzewczych oraz ich parametry- jako niezautomatyzowane kotły parowe lub wodne typu przemysłowego, należy rozumieć urządzenia z paleniskiem, przeznaczone do wytwarzania pary, przeznaczone do wytwarzania pary lub podgrzewania wody ciepłem wywiązującym się w procesie spalania paliwa, których moc przekracza 1MW (megawat- 1000KW), przy czym w kotłach wodnych temperatura wody na wylocie przekracza (...) ((...)), a w kotłach parowych ciśnienie pary przekracza 70kPa (około 0,7 atm.). Jednocześnie powyższe dane nie dotyczą prac palaczy kotłów zautomatyzowanych, ponieważ nie zostały one zaliczone w powyższym rozporządzeniu do wykonywanych w szczególnych warunkach”.

W świetle powyższych zapisów obsługiwane przez wnioskodawcę kotły nie są kotłami typu przemysłowego, a obsługa tylko takich kotłów jest warunkiem wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Biegły podał, że o przemysłowym charakterze kotła decyduje nie tylko i wyłącznie jego faktyczne zastosowanie, a warunki wykonywania przy nim pracy, które to warunki są powiązane z technicznymi parametrami kotła i sposobem jego obsługi. Ten sam kocioł może być użyty do produkcji ciepła zarówno na potrzeby produkcyjne jak i do celów bytowych, a wpływ pracy przy nim na zdrowie pracowników obsługi nie będzie się różnił, więc samo zastosowanie kotła nie może być czynnikiem decydującym o charakterze pracy osób obsługujących urządzenie. Decydujące znaczenie ma to czy kocioł jest urządzeniem niezautomatyzowanym i może być uznany za kocioł przemysłowy. Biegły wskazał jakie kotły używane były w Jednostce Wojskowej w N.. Podał, że kotły te posiadały moc nieprzekraczającą 1MW, co jest jednym z warunków do kwalifikacji urządzenia jako przemysłowego. Ponadto spełniony musiałby być jednocześnie warunek w przypadku kotła wodnego- wielkości temperatury na wyjściu z pieca wynoszący powyżej (...), a w przypadku kotła parowego ciśnienie wytworzonej pary większe od 70 kPa. Użytkowane w kotłowni kotły również nie osiągały tych parametrów pracy. Woda o temperaturze wyższej niż (...) nie mogła być bezpośrednio użyta w instalacji grzewczej w

obiektach jednostki wojskowej. Temperatura ogrzewanej w kotłach wody na wylocie, używanej tylko do ogrzewania pomieszczeń nie przekraczała (...), nie osiągała nawet (...), jak to ocenił również biegły z zakresu (...) - J. S., że: przedmiotowa kotłownia pracowała w układzie otwartym, tj. (...) i dostarczała ciepło do celów centralnego ogrzewania jednostki wojskowej, a kotły parowe niskoprężne dostarczały parę technologiczną o ciśnieniu 0,05MPa. Odnosnie kotłów parowych to każdy z nich miał moc znamionową 470KW, najwyższe dopuszczalne ciśnienie 1 bar, a najwyższą dopuszczalną temperaturę (...).

(dowód: opinia biegłego z dnia 13.11.2019r., k. 225-235)

Odpis opinii został doręczony stronom przed terminem rozprawy z określeniem 7-dniowego terminu do zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych i zastrzeżeń do tych opinii, pod rygorem pominięcia zgłoszonych w terminie późniejszym.

W zakreślonym przez Sąd terminie żadna ze stron nie złożyła zarzutów ani zastrzeżeń do opinii.

Odnosząc się do sporządzonych w sprawie opinii Sąd nie uznał za wiarygodną i przydatną do rozstrzygnięcia sprawy opinię biegłego M. G. (1) z dnia 22.03.2019r. albowiem oparta jest ona na błędnych założeniach co w konsekwencji doprowadziło do wadliwych ustaleń. Biegły podnosi, że wnioskodawca uzyskał kwalifikacje umożliwiające eksploatację kotłów parowych i wodnych niskoparametrowych w dniu 19.10.1993r. Obsługiwane przez niego kotły są zabudowane w instalacje uniemożliwiające uzyskanie wyższych parametrów niż niskie. Jednocześnie powołując się na zakres jego obowiązków stwierdził, że wynika z nich, iż prace które mu powierzono była pracą w szczególnych warunkach, albowiem ten zakres obowiązków obejmował eksploatację kotłów wodnych i parowych dużej mocy biorąc ich nie zautomatyzowaną ręczną obsługą. Odnosząc się do podnoszonej przez ZUS normy (...) podniósł, że norma ta nie zawiera definicji „kotła przemysłowego” w związku z tym nie może mieć zastosowania dla oceny pracy wnioskodawcy. Zdaniem biegłego pod pojęciem kotła typu przemysłowego rozumie się każdy kocioł nie będący „kotłem mieszkaniowym”, który może być wykorzystany w przemyśle jako źródło ciepła dla potrzeb technologicznych i dla potrzeb grzewczych obiektów przemysłowych. Wskazując jednocześnie na parametry kotłów obsługiwanych przez wnioskodawcę stwierdza, w oderwaniu od powołanej wyżej normy, że kotły te o mocy znamionowej 0,6MW dopuszczone do pracy w maksymalnej temperaturze (...) i ciśnieniu 2,5 bara (kotły wodne) oraz kotły parowe dopuszczone do pracy w instalacjach o maksymalnym ciśnieniu 1 bara i temperaturze maksymalnej 120° były kotłami typu przemysłowego.

Z tymi twierdzeniami opinii nie sposób się zgodzić. Praca palacza jest zaliczana do prac w warunkach szczególnych wyłącznie wtedy, gdy dotyczy nie zautomatyzowanego kotła parowego lub wodnego typu przemysłowego. Faktem jest, że Rozporządzenie z dnia 7.02.1983r. ani żaden przepis ustawowy nie podaje definicji kotła parowego lub wodnego typu przemysłowego. Wbrew stanowisku biegłego M. G. (1) należy stwierdzić, że w takiej sytuacji należy jednak przywołać pomocniczo Polską Normę Normalizacyjną PN-70/H- (...) określającą parametry techniczne kotła typu przemysłowego. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 17.01.2017r. sygn. I UK 498/15, LEX Nr 2216100, który dodatkowo przywołał stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej, wyrażony w piśmie z dnia 14.11.1985r., znak: W- (...) - (...),AL./85, na które to stanowisko powołał się również biegły z zakresu BHP K. S. (2) w swojej opinii. Zgodnie z przywołaną normą, jakkolwiek ona nie obowiązuje, która określa pojęcie kotłów grzewczych oraz ich parametry, jako nie zautomatyzowane kotły parowe lub wodne typu przemysłowego należy rozumieć urządzenia z paleniskiem, przeznaczone do wytwarzania pary lub podgrzewania wody ciepłem wywiązującym się w procesie spalania paliwa, których moc przekracza 1MW, przy czym w kotłach wodnych temperatura wody musi przekraczać na wylocie (...), a w kotłach parowych ciśnienie pary ma przekraczać 70 kpa (około 0,7 atmosfer). Jeśli kotły spełniają tego typu parametry to są kotłami typu przemysłowego niezależnie od tego czy są umieszczone w ciągu technologicznym jakiegoś zakładu pracy czy też są wykorzystywane do innych celów, np. grzewczych.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał za miarodajną dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy opinię biegłego K. S. (2) z dnia 13.11.2019r.. Opinia ta jest bardzo dokładna, szczegółowo opisuje zarówno pracę wnioskodawcy jak i

rodzaj i charakter obsługiwanych przez niego kotłów odnosząc się przy tym, tak jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku do Polskiej Normy Normalizacyjnej PN-70/H- (...) określającą parametry techniczne kotła typu przemysłowego.

Parametry kotłów obsługiwanych przez wnioskodawcę na dzień wydawania opinii zarówno przez biegłego G. jak i biegłego S. były pewne, w związku z faktem, że świadek Z. K. przesłuchiwany dnia 5.12.2018r., zatrudniony jako konserwator kotłów, przedstawił Sądowi kopię ewidencji eksploatacyjno-remontowej urządzeń kotłowni sporządzonej w miesiącach listopadzie i grudniu 2004r., w których były ujęte wszystkie kotły obsługiwane przez K. S. (1) w spornym okresie. Wszystkie kotły miały moc 600KW. Nie spełniały więc normy kotła przemysłowego, którego moc wynosi powyżej 1MW (powyżej 1000KW). Dodatkowo kotły wodne pracowały przy dopuszczalnej temperaturze (...), nie zaś przekraczającej tę wartość, co charakteryzuje kocioł typu przemysłowego. Odnośnie opinii biegłego J. S. to po jej uzupełnieniu w zasadzie odpowiada ona treścią i wnioskami opinii biegłego S. ale z uwagi na fakt, że biegły wydał w tej sprawie dwie sprzeczne opinie to miała ona jedynie charakter pomocniczy w odniesieniu do opinii biegłego S..

Ponadto nawet gdyby przyjąć, wbrew opinii biegłego K. S. (2), że wnioskodawca obsługiwał kotły typu przemysłowego, to nie mógłby wykonywać pracy przy ich obsłudze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z wykazem A Dział XIV – prace różne Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego zalicza się pod poz. 1 **prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego**, wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. K. S. (1) słuchany w charakterze strony zeznał, że w sezonie grzewczym obsługiwał dodatkowo kotły wodne-grzewcze, które były zautomatyzowane, oprócz parowych niezautomatyzowanych.

Reasumując uznać należy, że K. S. (1) w spornym okresie, tj. od 15.10.1993r. do 31.12.1998r. będąc zatrudnionym w (...) Oddziale (...) w N. Jednostka Wojskowa nr (...) nie wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach przy obsłudze kotłów, wymienionej w wykazie A Dział XIV, poz. 1 Rozporządzenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 1 kpc oddalił odwołanie (punkt I).

W punkcie II Sąd na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 9 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.) zasądził od wnioskodawcy K. S. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych- Oddział w R. kwotę 180zł (sto osiemdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.